Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 178. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 18, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 18-го ВЕРЕСНЯ 1996 р. Ч. 178. РІК CIII.

ЗВИНУВАЧУЮТЬ ПАРЛЯМЕНТ В ПОРУШЕННІ КОНСТИТУЦІЇ

Київ (Р.Р.). — Тут у четвер, 12-го вересня, пресова служба Президента України оприлюднила заяву, у якій сказано, що „праця шостої сесії Верховної Ради України розпочалася з прийняття ряду рішень, які порушують нову Конституцію України".

Як приклад, у заяві наведено постанову, ухвалену 10-го вересня українським парляментом, про порядок висвітлення праці шостої сесії Верховної Ради. Автори заяви пишуть, що всупереч Конституції, постанова містить пряме доручення Кабінетові Міністрів „забезпечити висвітлення праці шостої сесії Верховної Ради України", інших програм і передач та забезпечити їх фінансування. Це, на думку пресової служби Президента, є „прямим втручанням у діяльність виконавчої влади і її органів, та порушення статті 6 Конституції".

Автори заяви нагаду-

(Закінчення на стор. 6)

О. Мороз спростував звинувачення

Київ (Р. Р.). — Тут у п'ятницю, 13-го вересня, під час зустрічі з представниками засобів масової інформації голова Верховної Ради України Олександер Мороз відкинув, як безпідставні, звинувачення пресової служби Президента в порушенні парляментом Конституції. За його словами, Верховна Рада України ухвалює закон і постанови, „обов'язкові для виконання на всій території України". Він також повідомив, що Комісія з правної політики отримала доручення проаналізувати заяву пресової служби Президента і „зробити відповідні висновки".

Голова парляменту підтвердив, що має намір закликати керівників організацій і підприємств підтвердити документально факти праці деяких депутатів на інших постах у поєднанні з працею в парляменті. Отримавши, документальні підтвердження, О. Мороз має намір звернутися до суду, оскільки, згідно з Конституцією, депутати українського парляменту не мають права займатися іншими видами діяльности.

Російські спецслужби заявили, що не ведуть розвідки в Україні

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 13-го вересня, українські газети оприлюднили повідомлення агентства „Інтерфакс-Україна", що російські розвідчі служби не діють на території України.

Про це заявили керівники Служби зовнішньої розвідки та Федеральної служби безпеки Росії. „Ми виконуємо взяті на себе обов'язки за угодою зі Службою Безпеки України", — сказала пресовий секретар директора Служби зовнішньої розвідки Росії Тетяна Самоліс. Вона пояснила, що має на увазі документ, у якому сторони зобов'язалися не вести розвідчої діяльности одна проти одної. Подібний документ підписали українські та російські контрозвідники.

Водночас між міністерствами оборони двох держав такої угоди немає, оскільки сторони ніяк не можуть дійти до згоди щодо деяких формувань, які торкаються поняття „розвідувальна діяльність".

Кримські депутати бойкотували сесію свого парляменту

Симферопіль. — Більшість кримських депутатів бойкотували відкриття сесії Верховної ради Криму у зв'язку з тим, що проросійські члени парляменту домагаються резиґнації президії, повідомив 10-го вересня „ОМРІ Дейлі Дайджест", покликаючись на українське радіо.

Депутати не змогли набрати кворуму і це перешкодило відкриттю сесії.

Члени блоку „Росія", який об'єднує промосковські сили в парляменті, звинуватили прибічників теперішньої президії у навмисному зриві сесії, щоб не допустити вотуму недовір'я до кримських керівників. Проросійські депутати вже деякий час домагаються такого голосування у Верховній раді.

Сепаратисти, зокрема, вимагають резиґнації голови парляменту Євгена Супрунюка, який перебуває у шпиталі після того, як він, зазнавши важких поранень, утік від ви-крадачів наприкінці минулого місяця. Проросійські депутати звинувачують його в неефективності і незадоволені його прокиївською політикою.

Померла Стефанія Січко

Друзі з України та української діяспори з болем і сумом повідомляють, що в ніч на 9-го вересня у Львові після важкої і довгої недуги померла Стефанія Січко.

Наша землячка була в'язнем сталінських таборів, дружиною в'язня цих таборів Петра Січка та матір'ю ув'язнених у післясталінський період синів Василя та Володимира.

Молімось ревно за спокій душі померлої української страдниці Стефанії.

Св. п. С. Січко

УРЯД УКРАЇНИ СКАСУВАВ МОРАТОРІЙ НА ЦІНИ

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 11-го вересня, Кабінет Міністрів ухвалив постанову про скасування обмежень на підвищення цін, введених на час обміну валюти.

Цією ж постановою Уряд доручив Антимонопольному комітетові та обласним державним адміністраціям виявити факти зловживання суб'єктами підприємницької діяльности на ринку і застосувати до них санкції передбачені законом.

Обмеження на підвищення цін було введено, як запобіжний засіб проти можливої паніки і стрибків цін на споживчому ринку під час обміну карбованців на гривні. Заборона на підвищення цін мала діяти до 1-го жовтня, та оскільки грошова реформа пройшла цілком спокійно, то вирішено зняти мораторій раніше. Скасування мораторію, в свою чергу, дає змогу запобігти небажаним ускладненням для осінньо-го продажу овочів, ціни на які формуються з урахуванням сезоновости.

Кабінет Міністрів розглянув питання енергозабезпечення населення України. Віцепрем'єр-міністер Анатолій Кінах відзначив, що вугілля почало надходити в більших кількостях, однак підприємства з виробництва електроенергії не нагромадили необхідної кількости палива на зиму. Зростає заборгованість за спожиту електроенергію, оскільки ще й досі багато

(Закінчення на стор. 6)

Росія затримала паливо для АС

Київ (Р. Р.). — Голова Державного Комітету атомної енергетики України Віктор Чебров повідомив, що всі російські заводи, які виробляють паливо для українських атомних електростанцій, зупинено. Про це надійшло повідомлення від російського концерну „ТВЕЛ".

Російська сторона повідомила, що вдалася до таких заходів через несплату Україною боргу за отримані твели для атомних електростанцій. Україна заборгувала 25 млн. дол., а заплатила лише 10 відсотків.

В. Чебров пояснив несплату боргу тим, що українські АЕС не отримують від споживачів плати за електроенергію. На сьогодні споживачі заборгували атомним станціям 1.23 блн. гривень.

Не отримала Україна і палива для реакторів ВВЕР-1000, тобто компенсацію за ядерні боєголовки, як було передбачено україно-російсько-американським договором. Таке паливо виготовлено і зберігається на спеціяльних складах Росії. За словами В. Чеброва, концерн „ТВЕЛ" цілком розрахувався з Україною.

Сьогодні із 15 бльоків в Україні стабільно працюють сім, інші вісім зупинено для планового ремонту в ході підготови до зими. Проте в умовах відсутности палива саме в зимовий період можуть зупинитися всі бльоки українських АЕС і це може стати причиною справжньої катастрофи, зазначив В. Чебров.

Схвалюють урядування П. Лазаренка

Київ. — Згідно з найновішими даними проведених опитів на початку вересня фахівцями Фонду „Демократичні ініціятиви", серед киян за останні три місяці значно зросла кількість похвальних оцінок щодо діяльности та майбутніх очікування Павла Лазаренка на становищі прем'єр-міністра.

28 відсотків опитаних — в основному люди середнього віку і молодь, схвально поставилися до діяльности прем'єр-міністра і лише дев'ять відсотків негативно (для порівняння: у червні було 18 і 14 відсотків). 27 відсотків оцінили вплив П. Лазаренка на економічну ситуацію в Україні позитивно (проти 14 у червні), як негативний лише чотири відсотки (проти 9 у червні). Втім, більшість опитаних 22 відсотки, як і раніше, вважає, що прем'єр-міністер не має ніякого впливу на ситуацію. Зовсім не цікавляться цим питанням 19 відсотків, а все ще не визнались 28 відсотків (проти 51 у червні).

На думку соціологів, такі зміни громадської думки — збільшення майже вдвічі позитивної думки і таке велике зменшення негативної, можна пояснити відкриттю економічної політики П. Лазаренка, яка перш за все виявилася під час здійснення грошової реформи.

Обирають заступника голови парляменту України

Київ (Р. Р.). — Тут у четвер, 12-го вересня, на сесії Верховної Ради України відбулося голосування за кандидатів на пост заступника голови парляменту замість вибулого Олега Дьоміна, який став головою Обласної харківської державної адміністрації.

Групи і фракції висунули 12 кандидатур, тому голова Верховної Ради Олександер Мороз запропонував спочатку проголосувати, щоб визначити популярність кожного з кандидатів. Дехто із висунених кандидатів відразу ж заявили про відтягнення своєї кандидатури. Це Валерій Череп, Микола Азаров, Валентина Гошовська і Катерина Ващук. Їхнє проханнє прохання задовольнили і після того відбулося голосування щодо популярности. Результати були такі: Валентин Симоненко — „за" 186, „проти 70; Анатолій Татаринов — „за" 173, „проти" 70; Віктор Мусіяка — „за" 165, „проти" 100; Михайло Сирота — „за" 153, „проти" 144; Віктор Суслов — „за" 144, „проти" 93; Олександер Лавринович — „за" 114, „проти" 149; Валерій Бабич — „за" 60, „проти" 161; Леонід Анісімов — „за" 53, „проти" 127.

(Закінчення на стор. 6)

Активізуються сепаратисти в Італії

Рим. — Після триденного пропагандивного вимаршу вздовж річки По лідер італійської сепаратистської Ліґи Півночі Умберто Боссі оприлюднив у Венеції програмові документи свого руху: „Декларацію про незалежність і суверенітет Паданії" та „Тимчасову конституцію Паданії". Це він зробив, виступаючи на вічі, в якому взяло участь 15,000 осіб.

Перший з названих документів передбачає проголошення Паданії як „федеральної республіки, незалежної і суверенної". Центральному римському урядові пропонується підписати з Паданією „договір про мирне роз'єднання". Якщо переговори у цій справі виявляться безуспішними, то 15-го листопада 1997 року Декларація про незалежність Паданії набере чинности.

„Тимчасова конституція" визначає адміністративний поділ Паданії, затверджує прапор і гимн (музика Джюзеппе Верді), а також окреслює питання громадянства і власних грошей. „Тимчасовий уряд Паданії" складатиметься з трьох міністрів-льомбардців, одного венеціянця і одного пісмонтця. Прем'єр-міністром У. Боссі має намір призначити Роберто Мароні, який очолював міністерство внутрішніх справ в уряді Берлюсконі.

Дії сепаратистів викликали гостру реакцію з боку президента Італії Оскара Люїджі Скальфаро. Виступаючи на відкритті торговельного ярмарку в місті Барі, провінція Апулія, він сказав: „Демократія не повинна боятися застосувати кримінальний кодекс, коли мова йде про порушення закону або заклики до його порушення". Скальфаро підкреслив, що сепаратисти не зіб'ють країну з доброї дороги, бо надійним „гарантом єдности Італії є сам італійський народ".

Під час вимаршу сепаратистів уздовж річки По в усіх провінціях Італії відбувалися масові демонстрації протесту проти сепаратистської Ліґи Півночі і в підтримку єдности країни.

Араби звинувачують Ізраїль

Каїр. — Тут у неділю, 15-го вересня, закінчилась конференція Арабської ліґи, на котрій міністри закордонних справ арабських країн-учасниць гостро скритикували Ізраїль за переступлення точок договору замирення та знову повторили свої погрози передумати свої уступки, на котрі вони погодились у процесі замирення на Близькому Сході.

У виготовлених резолюціях на згаданій конференції підкреслюється, що Ізраїль принаймнеє у п'яти важливих випадках допустився порушень. Натомість справу відплати дальше не обговорювалось і вона залишилась на рішенні, що його зроблено тут же в червні ц. р. на вершинній конференції арабських провідників і державних керівників — координувати свою політику стосовно нового уряду Ізраїля.

Арабські країни, за винятком Іраку, котрий не брав участи у червневій конференції, відбули також окрему зустріч, а їхні міністри заявили, що вони узгідняли напрямок своїх акцій щодо Ізраїля та передадуть ці пропозиції своїм провідникам. Міністер закордонних справ Єгипту Амр Мусса передав їх президентові Госні Мубаракові, але відмовився подати будь-які подробиці цих пропозицій.

У своїх резолюціях Арабська ліґа твердить, що Ізраїль переступив такі точки договору: закрив палестинські території, не відтягнув свого війська з околиць смуги Гази та Геброну, на західньому березі ріки Йордан, не здійснив безпечного проїзду між цими двома автономними палестинськими зонами, продовжує конфіскувати землю на будівлю доріг довкола палестинських зон і не звільнив палестинських в'язнів.

Крім того міністри арабських країн звернулися до міжнародної громадськости вплинути на Ізраїль, щоб продовжувати переговори про кінцевий статус палестинських територій.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ВІДВІДИНИ ПРИНЦА

Севастопіль. — Сюди минулої суботи, 14-го вересня, прибула з Англії спеціяльна група осіб, яка має підготовити відвідини до міста принца Валії та престолонаслідника Англії Чарльза заплянованi на початок листопада ц. р. Група, що складається з особистого секретаря принца Стівена Марка Ламорда, представника департаменту британського закордонного представництва Келвіна Ґріна, групи детективів та охоронців зустрілися з головою Міської державної адміністрації Віктором Семеновим і керівництвом головного Управління Міністерства Внутрішніх Справ України в Севастополі та обговорили технічне питання цих відвидин. Англійські гості поклали квіти на могилу британських вояків, що загинули у Кримській війні у минулому сторіччі.

ВІДБУВСЯ ПЛЕНУМ ЦК КПУ

Київ. — Як повідомив в окремому інтерв'ю кореспондентові УНІАР перший секретар ЦК Компартії України та голова фракції комуністів у Верховній Раді Петро Симоненко, у суботу, 14-го вересня, закінчився черговий пленум ЦК Компартії України. Згідно з його словами, пленум ґрунтовно обговорив теперішню політичну ситуацію в Україні та прийняв відповідні рішення. П Симоненко окремо зазначив, що „ніхто із депутатів-комуністів з числа тих, хто голосував за Конституцію і приймав присягу на вірність Україні не був виключений з партії". На пленумі також обговорювано початок підготови до чергових виборів до ВР України у березні 1998 року.

ІТАЛІЙЦІ КРИМУ ВИМАГАЮТЬ

Керч, Крим. — Товариство італійців Криму направило до Верховної Ради України та Президента України звернення з вимогою надати італійцям статус депортованого народу. Про це повідомила голова товариства італійців Криму, Марія Лібединська. Згідно з розпорядженням Державного комітету оборони СССР у 1941-42 роках італійці, які мешкали в Криму (близько 150 родин) були вивезені у республіки Середньої Азії, разом з представниками інших національностей — поляками, швайцарцями, китайцями та іншими громадянами. У Криму італійці мешкали від XIX сторіччя і тепер вони ставлять питання щодо надання їм статусу депортованих. Італійська громада вважає несправедливим, що одні народи, яких вивозили є визнані депортованими, а вони ні.

ЗНОВУ РОЗГЛЯДАЄТЬСЯ „НУЛЬОВИЙ ВАРІЯНТ"

КИЇВ. — Комісії Верховної Ради України отримали для обговорення проєкт закону щодо ратифікації угоди між Україною і Росією з приводу врегулювання питань правонаступництва зовнішнього державного боргу і активів колишнього СССР, тобто проєкт так званого „нульового варіянту". Передбачається, що згаданий законопроєкт, підготований Урядом, розглядатиметься на сесії Верховної Ради. Деякі газети поширили інформацію, що Президент Л. Кучма просив розглянути згаданий законопроєкт на закритому засіданні.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОУН-УПА ОЦІНИТЬ СПЕЦІЯЛЬНА КОМІСІЯ

КИЇВ. — Верховна Рада України створила депутатську комісію для вивчення питань, пов'язаних з діяльністю ОУН—УПА. Постанову про необхідність такої перевірки ухвалила ще Верховна Рада попереднього скликання у лютому 1993 року. Однак, тоді справа загальмувалася і 18-го вересня 1995 року Президія Верховної Ради продовжила термін дії постанови. І ось тепер Комісії з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин доручено створити комісію для вивчення згаданої проблеми. Голова парляментної Комісії з питань прав людини Сергій Кияшко зазначив, що свого часу парлямент прирівняв ветеранів УПА до ветеранів Другої світової війни у пільгах, визнавши її воюючою стороною.

НА ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ АЕС ПОМИЛКОВО ВКЛЮЧИВСЯ ЗАХИСТ ТУРБІНИ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. — Тут у четвер, 12-го вересня, увечорі автоматично виключився від електромережі перший енергоблок Хмельницької Атомної Електростанції. В результаті помилкового сигналу спрацював захист турбіни. Працівники АЕС перевірили і о 2-ій год. ранку енергоблок знову включили до електромережі. Сьогодні він працює на 80 відсотків своєї потужности.

ЗРОСЛИ ЦІНИ НА ХЛІБ

КИЇВ. — Тут з 16-го вересня білий батон і буханка житнього хліба, які раніше коштували по 48 копійок, продаються по 60 копійок. На 12–15 відсотків зросли ціни на борошно, м'ясо і молочні продукти. Подорожчали цигарки і алькоголь. Передбачається підвищення оплати за проїзд у міському транспорті.

АМЕРИКАНСЬКІ СТОМАТОЛОГИ ЛІКУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ

ЛЬВІВЩИНА. — Сюди прибула група із 14-ох американських військових лікарів-стоматологів для допомоги українським дітям з міста Сосновка, що на Львівщині, які захворіли на гіпоплезію. Застосовуючи власне обладнання і медикаменти, американські військові лікарі впродовж 10 днів обстежать і проведуть лі-кування 270 дітям із 3,000 хворих на цю хворобу. Лікарі прибули в рамках праці семінару Комітету громадського захисту НАТО за програмою „Партнерст-во для миру". Семінар проходив на Львівщині від 15-го до 21 -го вересня.

В АМЕРИЦІ

ДОСЛІДНИК І СПЕЦІЯЛІСТ серцевих недуг д-р М. Бенайтез із Балтимору доказує, що відомий широко письменник Едгар Аллен По не помер, як думали, від перепиття, а від скаженини. На це вказує перебіг його останніх днів у лікарні та симптоми, які він мав. Смерть письменника в 1849 році була досі оточена невиясненими різними здогадами. Теперішні ствердження д-ра Бенайтеза були темою його доповіді на конференції клінічних патологів, коли йому дали розглянути причини смерти пацієнта, названого лише Е. П. Щойно опісля дослідник відкрив, що тут ідеться про смерть цього відомого письменника, що була темою різних теорій, але ніколи не підтверджена.

У СВІТІ

ДІЮЧИЙ ПРЕЗИДЕНТ ГАЇТІ Рене Преваль розпочав тепер під натиском американських чинників „чистку" серед своєї найближчої охорони, з яких двох підозрівають у замордуванні політичних противників. Цілий ряд американських агентів безпеки із Державного департаменту ЗСА появилися тепер в палаті президента і перейняли на себе обов'язки його охорони. Речник американської амбасади в Гаїті подала до відома преси, що приїзд американських агентів був на прохання Уряду Гаїті, тому що президент держави є під сильним нервовим натиском і мусить мати почуття повної безпеки, яке йому дає присутність американської охорони.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Збоку видніше?

З'єднані Стейти Америки — то країна, сутність якої годі з'ясувати одним словом, добрим чи злим, неможливо створити її образ, застосовуючи якусь одну фарбу, темну чи ясну. Де ще побачите таку багатовимірність, різноманітність життя і феноменальну здатність спільноти оновлюватися і розвиватися? Скільки різних синусоїд пережилося вже в повоєнні десятиріччя! Після економічного спаду наступало бурхливе піднесення, після расового тертя — суспільна згода, після перемоги демократів — перемога республіканців, і знову й знову все спочатку... Америка — мов ріка, в ту саму воду якої не ступите двічі. А ріка, що тече, має більшу здатність до самоочищення, ніж озеро чи навіть море...

Тим часом багато новоприбулих, опиняючись на американському березі, помічають переважно те, що хвилі життя виносять на саму поверхню — різне сміття. І чомусь негайно думають, що це вже вся Америка. Згадаймо, як знаменитий російський письменник-дисидент, Нобелівський лавреат Алєксандр Солженіцин, після вигнання з СССР поселившись у Вермонті, невдовзі „віддячився" гостинній американській землі: почав їй розказувати, що вона добре робить, а що зле, почав дорікати у занепаді моральности, духовости, почав її вчити, що вона має зробити, щоб заслужити собі його повагу.

Тоді багатьом, дуже багатьом це не сподобалося. Реакція преси була аж загостра, бо не в усьому Солженіцин тяжко помилявся — ні, в чомусь він, дивлячись зі сторони, мав рацію. Одначе непереобтяжені самокритичністю американці не схотіли відсіяти зерно від полови.

Й от через 20 літ після критики Солженіцина натрапляємо у львівському тижневику „Недільний Експрес" на щось дуже подібне. Враженнями від знайомства з Америкою ділиться священик Олександер Васильєв. Інші часи, більше люди і народи знають одні про одних, то й більше правди у тих враженнях. Можливо, що й він у чомусь перебільшує, згущує фарби, однак у той самий час каже багато такого, над чим варто застановитися. Наприклад, він не знайшов підстав вважати З'єднані Стейти Америки країною релігійних, моральних, родинних традицій. Цитуємо: „...Газети ліберального толку, як от 'Ню Йорк Таймс', дуже агресивно і цілеспрямовано цькують релігію, сім'ю, закон. Усе відбувається під шляхетними гаслами мультикультуралізму, загальної рівности й визволення. Як це виглядає? Скажімо, приїжджає Папа Римський, і це — привід потоптатися по релігії взагалі і, зокрема, по католицизму. Образ релігійної людини у мас-медія — це образ тупого придурка, нещирого ханжі...".

Про родину: „...Сім'я розцінюється перш за все як сексуальне партнерство... Жінки в американському світі не рівні, а перші. Будь-який судовий процес жінка виграє тільки тому, що вона жінка. Їй дуже легко довести насильство, і це відштовхує та лякає чоловіків. Можливо, це й породило ту хвилю сексуальних маніяків, яка просто захлиснула сьогодні ЗСА...".

Про дітей: „...Американські підлітки надзвичайно нахабні і майже безкарні. Вчитель просто беззахисний перед учнем...".

Про стиль життя: „...У ЗСА добре жити або дуже бідним, або дуже багатим... Американці живуть дуже добре, але парадокс: це перешкоджає їм думати про щось вище...".

Скільки у цих враженнях О. Васильєва суб'єктивного, а скільки — об'єктивного? Чи вичерпує його характеристика психологічний портрет пересічного американця і американського способу та стилю життя? Мабуть, таки ні, хоч деякі деталі є вислідом уважного погляду і аналітичного думання. Проте в дечому львівський священик припускається типової для стороннього спостерігача помилки: виходячи зі закономірностей та звичаїв одного суспільства, оцінює сутність суспільства зовсім іншого. А інше — це інше, тут недоречні антоніми — краще—гірше, вище—нижче.

Подруге, львівський священик не бере до уваги, що Америка має багато етнічних облич. Стоячи перед портретом середнього американця, намальованим О. Васильєвим, американський українець напевне скаже: „Ми не такі!". І матиме рацію. Те саме скаже американський ірляндець, американський індієць, американський араб, американський японець. Ми справді „не такі" — доки кожна етнічна громада береже свою національну ідентичність, духові традиції свого народу. І саме цим цікаві американці, саме цим симпатичні і сильні. Вони щиро люблять Америку, бо вона дозволяє їм любити їхні прабатьківщини, любити весь світ.

Петро Грицак

ЗБЕРЕЖІМ НАШУ ІСТОРІЮ ДЛЯ XXI СТОЛІТТЯ

Verba volant — scripta manent (слова відлітають — написане залишається), — казали давні римляни. Тому що вони подбали про досить точне задокументування важливіших подій своїх часів, сьогоднішня громадськість знає докладно, що тоді діялося. Але як є з українською історією? Бурхливі події останніх десятиліть, пов'язані з розпадом СССР та українськими визвольними змаганнями, є милевими каменями в історії України і Східньої Европи, які матимуть великий вплив на перебіг подій в цілому світі, у близькому вже XXI столітті. Однак деталі тих подій, як це все сталося й склалося, є, на жаль, не цілком ясні. Сталося це із різних причин, та, мабуть, переважно зі страху відповідальности перед історією. Знаємо що деякі найбільш сенситивні справи і політичні події ніколи не були записані, спеціяльно якщо це відноситься до історії 3-го Райху. Все ж не можна твердити, що тих подій взагалі не було, бо нема жодних про це існуючих офіційних документів. Знаємо досить докладно про різні драстичні аспекти тих справ лише із обсервацій свідків та спомінів учасників і жертв, яким якось вдалося пережити ті події. Досить подібною є також архівальна історія СССР.

Тут нам, очевидно, розходиться про українську історію, про такі її аспекти, як голоди на Україні (1921, 1932-33 і 1946 роках), де, нам усім відомо, події ніколи не були належно задокументовані офіційно. Доходило до того, що довгий час Великий голод 1932-33 років деякі американські „совєтологи" прямо заперечували (ніби на підставі „архівальних" студій). Український дослідник тих справ Владимир Маняк, який видав книжку про голод на Україні 1932-33 року, базовану на підставі особистих зізнань 1000 учасників тих подій, у 1991 році, писав про численні перешкоди і погрози зі сторони тодішньої совєтської номенклятури, яка боялася того видання і самої концепції того правдивого дослідження. Недовго після того В. Маняк згинув у „автобусовому випадку", а згодом в невиясенних обставинах пішла на другий світ і його дружина, яка мала намір продовжувати розпочату ним документацію про великий голод в Україні 1932-33 років. Хоч офіційно про ту справу не говориться, появляються від часу до часу статті нібито „провідних учених", базовані на псевдоукраїнських джерелах, у журналах масової інформації, де автори стараються збагателізувати інформації про голод в Україні як якусь „націоналістичну пропаганду", спеціяльно якщо цей голод трактувати як „дарунок" від „братнього російського народу".

Тут ще можна вичислити багато інших прикладів про події, про які всі знають, що вони відбулися і що власне сталося, але бракує нам саме деяких найважливіших критичних деталів тих подій, бо нема про них жодних загальнодоступних офіційних (архівальних) джерел. До тієї категорії належать події в Карпатській Україні, події на еміграції у Кракові 1940-41 років та 30-го червня 1941 року у Львові, справа організації УПА і т. д. Зізнання свідків та безпосередніх учасників тих подій можуть дати уточнення щодо їх перебігу та генези. При тому слід керуватися об'єктивністю і всебічністю, розуміється, з української точки зору, бо існують (спеціяльно в поляків, росіян та частині теперішньої української номенклятури) цілком дефінітивні, крайньо негативні оцінки тих подій — так як це показала недавня дискусія відносно Бабиного Яру в Києві, чи фантастичні інтерпретації відомих подій у Львові в липні 1941 року.

Але тут треба дійсно поспішати, бо учасники чи свідки тих подій, які відбулися півсторіччя тому, вже поволі вимирають, і їх зізнання чи спомини треба б ще було якось науково запротоколувати, зорганізувати та видати друком разом із відповідними коментарями й поясненнями. Одною із вдалих спроб висвітлити ті проблеми є, може, книжка Е. Стахіва, яка старається поліпшити нашу оцінку тих подій, із яких деякі ніколи не були досить вияснені, і все ще залишаються контроверсійними. Це зараз же викликало дуже жваву дискусію, як і можна було сподіватися, і це власне є те, що нам тепер, у зв'язку із незалежністю України, найбільше потрібне. І це є те, між іншим, що історія потребує: ствердити "Wie es eigentlich gewesen ist" (як це відбулося, Ранке-Момзен), замість наївно чекати на якісь (може в українських справах взагалі неіснуючі) архівальні чи „офіційні" інформації. Тут також напевне ще існує багато „дезінформа-

(Закінчення на стор. 5)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У справі С. Крушельницької

Цікаво, хоч прикро, було довідатися з листа Наталії Коропецької до „Свободи" (з 6-го вересня ц. р.), що музей оперного театру Ля Скаля в Міляні не має ніякої пам'ятки про Соломію Крушельницьку та що його працівники навіть не знають її прізвища. Хоч ми не знаємо критеріїв, якими руководяться керівники музею при підборі меморабіліїв, брак будь-якої пам'ятки про С. Крушельницьку свідчить про їхнє недбальство чи неуцтво, тим паче, що в італійських енциклопедіях опери є більші чи менші згадки про неї. А в бібліотеці музею Ля Скаля зберігаються, оскільки нам відомо, особисті листи нашої співачки, писані з Неаполю.

С. Крушельницька завжди виступала на сцені під своїм прізвищем, хоч у пресі, книжках та різних довідниках його подають по різному. Тридцять років тому автор цих рядків звернувся до директора Ля Скаля, д-ра Антоніо Джірінджеллі з проханням подати докладні дати виступів Крушельницької на сцені того театру. Надія на відповідь була мала, але вона прийшла. Ось ці дати: 26-го грудня 1906 року — „Сальоме" Ріхарда Штравса (диригент Артуро Тосканіні); 31-го січня 1907 року — „Трістан і Ізольда" Ріхарда Ваґнера (дир. А. Тосканіні); 15-го квітня 1907 року — „Ґльорія" Франческо Чілеа (дир. А. Тосканіні); 6-го квітня 1909 року — „Електра" Р. Штравса (прем'єра в Італії, дир. Едвардо Віталє) і 20-го березня 1915 року — „Федра" Ільдебрандо Піццетті (дир. Джіно Марінуцці). В музичних виданнях Міляну не бракує інформацій про Крушельницьку, а більшу статтю про неї написав Р. Челлєтті в мілянському виданні „Музіка е діскі" за листопад 1953 року.

Проте в Міляні про Крушельницьку „не чути". Це неймовірне й загадкове. Перед нашими музичними колами, а то й перед цілою нашою спільнотою, завдання подбати про те, щоб музейники в Міляні довідалися про Соломію Крушельницьку та включили у збірку музею Ля Скаля меморабілії про неї. Добре, що Н. Коропецька винесла своєю заміткою свою „несподіванку" на денне світло, і маймо надію, що ця замітка послужить поштовхом до конкретних заходів для заповнення існуючої в музеї Ля Скаля прогалини.

Д-р Осип Кравченюк
Вілкс-Беррі, Па.

Роман С. Голіят

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК — ПРО МИНУЛЕ ОБОХ НАРОДІВ

II

Кульмінаційною точкою польсько-українського конфлікту були 1944-45 роки. Кожна з воюючих сторін обстоювала належність своїх батьківщини до Польщі чи України. Звідси так сильно завирували емоції. На початку березня 1944 року закінчилися фіяском польсько-українські переговори. Комендант терену АК Владислав Філіпковський ще в жовтні 1943 року хотів при помочі пертрактації розбройти ОУН-УПА (стор. 85).

Обі сторони розчарували, числячи на розв'язання конфлікту за взірцем 1918 року. Заки до того дійшло, німці на перший раз використали українців зі совєтською і польською партизанкою, каже автор.

Друга українська дорога боротьби, на боці вермахту, закінчилася поразкою під Бродами, де розбито перший наступ дивізії СС „Галичина", післаної на фронт як „гарматне м'ясо", без належної підтримки з боку летунства і без належного озброєння, конечного на Східньому фронті.

Спочатку передбачувано вислати дивізію на фронт Підкарпаття, в колишньому Станиславівському воєвідстві, до чого вона більше надавалася і де мала улегшений відступ до УПА, яка в тому часі розташувалася в горах. Там дивізію можна було використати ефективніше в боротьбі й підсилити УПА. Однак німці змінили перші пляни і вже після заладовання дивізії до поїзду направи-ли її під Броди. Лише не-велика частина дивізії, воююча при розбитому корпусі генерала майора Фріца Ліндемана, могла пробитися з оточення і перейти на Словаччину.

В оптимістичних українських плянах галицька дивізія мала бути вирішальним фактором в українському повстанні, коли б повторилися події з 1918 року. Бралося до уваги можливість висадки аліянтів зі сторони Балканів: „Як нам відомо, про те думалося". (стор. 86). Цю концепцію аліянти не використали. Розчарування одначово пережили як українці, так і поляки, й обом формаціям, УПА і АК, довелося воювати у вийнятково складній ситуації. Тоді, як АК могла розраховувати на допомогу аліянтів, УПА знайшлася в пастці. Рапорти авберу підкреслювали, головно після рейду в Галичину, що боротьба УПА була спрямована проти совєтів і їхньої партизанки (липень-серпень 1943). В той час УПА трактувала поляків як ворога число два. Для німців оцінка УПА була більш складною, бо УПА поборювала гітлерівську адміністрацію виключно у цілях самооборони. Вермахт оцінював боротьбу УПА як союзника в боротьбі з большевиками, тобто ворогом число один. До початку 1945 року воююча УПА мала зв'язок з військовою розвідкою Третього райху, але на німецьку поміч після липня-серпня 1944 року, тобто після залишення Західньої України, не мала що числити, хоч при евакуації терену залишено їй військовий виряд, зброю і амуніцію.

Тожецький далі звертає увагу, що хоч ОУН постійно хотіла покладатися на власні сили, УПА в той час залишилася сам на сам з противником найбільш безоглядним — військовим НКВД, воюючими на запіллі рухомого фронту. Прийшлося платити, подібно як полякам, тяжку ціну за визвольну боротьбу, за реалізацію власної політики, незгідної з політикою СССР.

(Закінчення буде)

Зауваги, без „оливця" написані

Нашу мову вже проголосили в Києві державною, а ми ще довго не знатимем, як довести її пуття, щоб стала вона для всіх однаково милозвучною і авторитетною. От і свинець не сподобався С. Трофименкові з Вашінгтону, а Романові Юревичеві, що взявся йому відповідати, не подобаються „професори зі старого краю", які в діяспорі продовжили традиції „давнього галицького москвофільства" (ч. 127).

Я не знаю, коли приїхав до Америки Р. Юревич, але чомусь не подобається мені його саркастичний випад у бік старих „професорів". Я особисто емігрував з України 22 роки тому і теж наслухався і начитався всього-всенького в діяспорній пресі, з ентузіязмом сперечався з місцевими „авторитетами" і вислухував колючі зауваження від них. А сьогодні мені шкода, що так мало залишилося вже отих „професорів" зі старого краю, що відходять один за одним оті чесні ідеалісти, які готові були все життя вчитися і навіть до нас, совєтизованих грамотіїв без літери „ґ", дослухалися з готовістю зрозуміти: а може якусь невідому правду можна почути від нас, що вимовляємо „ходиф", „робиф" і „акаємо" мимоволі, коли забуваємось.

Довгу полемічну статтю Р. Юревича можна було б стиснути до розміру лексичної довідки. Так, все гаразд із „свинцем", а от „олово" краще б нам знов починати писати як „оливо", поки не пізно і не укладений ще найновіший словник нашої державної мови. Я б спробував також писати і вимовляти знов „оливець" — от тільки в кого питатись дозволу на таку свавільність? Не знаю, а „Свободі" дякую за увагу до мовних проблем.

Ярослав Харчун
Монтреаль, Кве.

Ольга Мак

КАТЕДРА УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ, ЧИ КАФЕДРА МАЛОРОСІЯНСТВА?

II

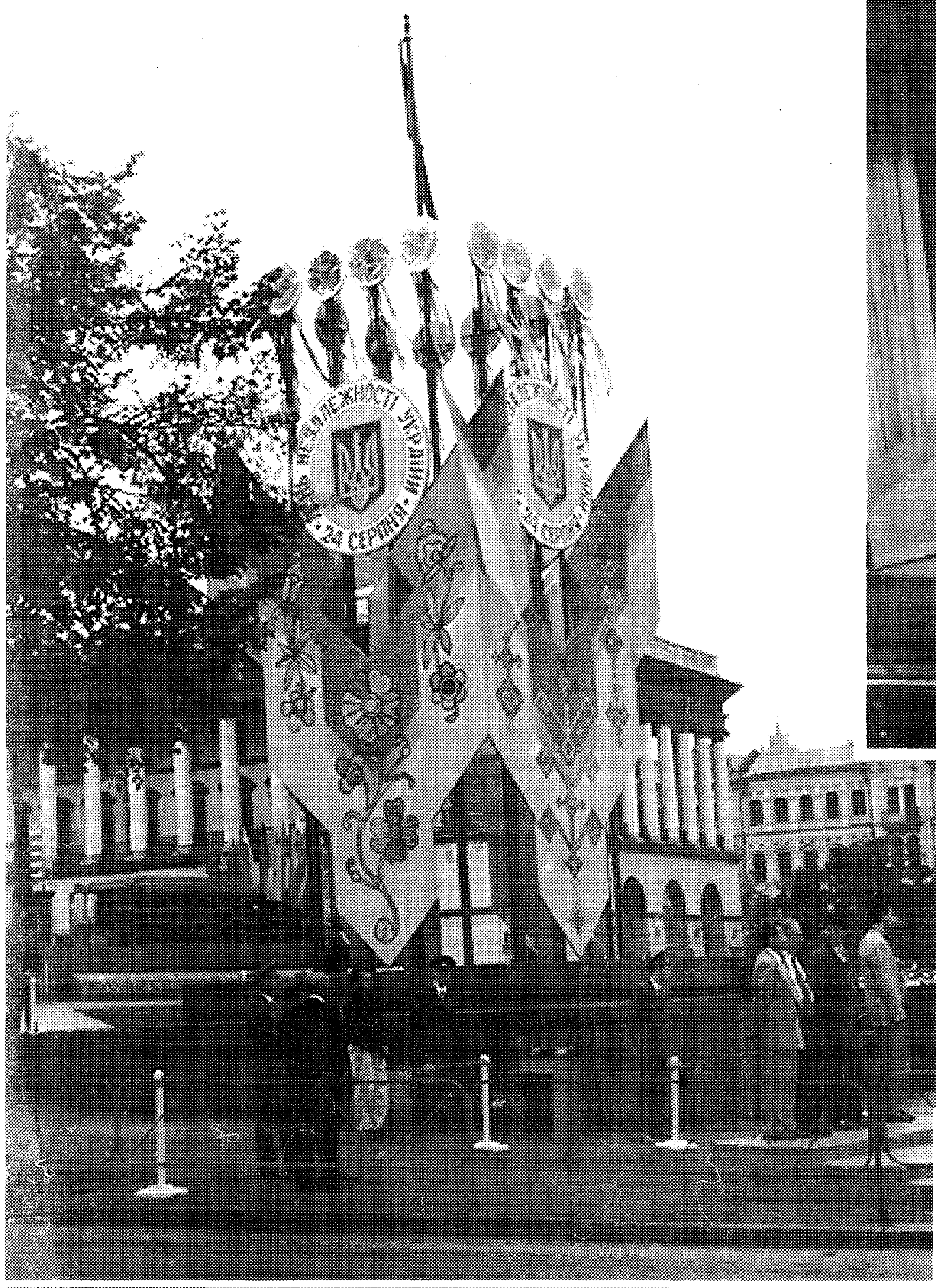
Якими мотивами вони керувалися? Чи радилися з українськими науковими установами чи іншими компетентними в цій справі чинниками? Чи певні, що покійний професор Константин Біда, залишаючи в тестаменті спадок для української наукової установи, залишив її для „кафедри", а не для катедри? Адже це має засадниче значення, бо, прийнявши „кафедру", треба прийняти й решту „орфографії", складеної на „общепонятний кшталт", починаючи від чужомовних слів, як „лампа", „клас", „клуб" (не з тих, що ними модельки на показі мод викручують, а той, в якому люди для розваг чи спорту збираються („візити", „силует", „пауза", „хол", Шоу (Бернард) і знову „шоу" (але вже не письменник, а видовище), „хокей", Уайльд, Уельс, Хекельбері тощо, тощо — геть аж до Айсенхауера включно. Чи на це покійний професор Біда погодився б? Адже він був одним з основоположників нашої УВАН в діяспорі й одним з найвизначніших членів НТШ — цих двох наших найавторитетніших і найзаслуженіших установ, які ще в 1951 році схвалили для впорядкування правописної анархії в нашій „заокеанській" пресі впровадження Харківського правопису. Схвалили, вважаючи його найкраще науково опрацьованим і в сутності своїй справжньо-національним. Схвалили, давши перевагу перед іншими спробами навіть непоганих еміґраційних науковців і вже цілком відкидаючи покалічені на московський лад уересерні правописи, що їх вийшло на той час уже два. Отже, й професор К. Біда як дійсний член УВАН і НТШ визнавав Харківський правопис, а Харківських правопис, ставши свого роду засадничим заборолом перед ворожою інвазією на нашу мову, велів писати „катедра", а не „кафедра"! Опираючись на той правопис, інтелектуальний провід нашої діяспори здолав зберегти бодай на вигнанні українство в українській мові, яка на рідних землях методично перемелюється на малоросійський жарґон. Тим часом організатори „кафедри" поставили себе по другий бік ідеологічного бар'єру. Чи вони того не розуміють? Чи вони не відчувають усього понижаючого людську гідність ідіотизму, до якого приєдналися на велике вдоволення „старшого брата" і його малоросійських прихвоснів? Бож хоч з тієї „кафедри" звучатиме і неукраїнська мова, а виклади старанно обминатимуть навіть найменш драстичні політичні справи, оте кляте „ф" неодмінно вилазитиме шилом з мішка у найнесподіваніші моменти і спрининятиме всякого року конфузії. Важко повірити, що до такої поважної справи її ініціятори поставилися з цілком ненауковою неповажністю й у світі діяспори зі своєю „кафедрою" нагадують модерних підлітків, що для ориґінальности носять картузи задом наперед і цим демонструють свою зневагу до принятих у нормальному суспільстві звичаїв. Ми не дивуємося усній і письмовій мові наших земляків, що впродовж майже трьох поколінь жили й виховувалися під пресом комуно-московської ідеологічної обробки. Пригадаймо собі, що терміни „денаціоналізація", „русифікація" і „дезорієнтація" — це не просто собі страшні слова, а поняття, які криють за собою грізний, як невилічима хвороба, зміст.

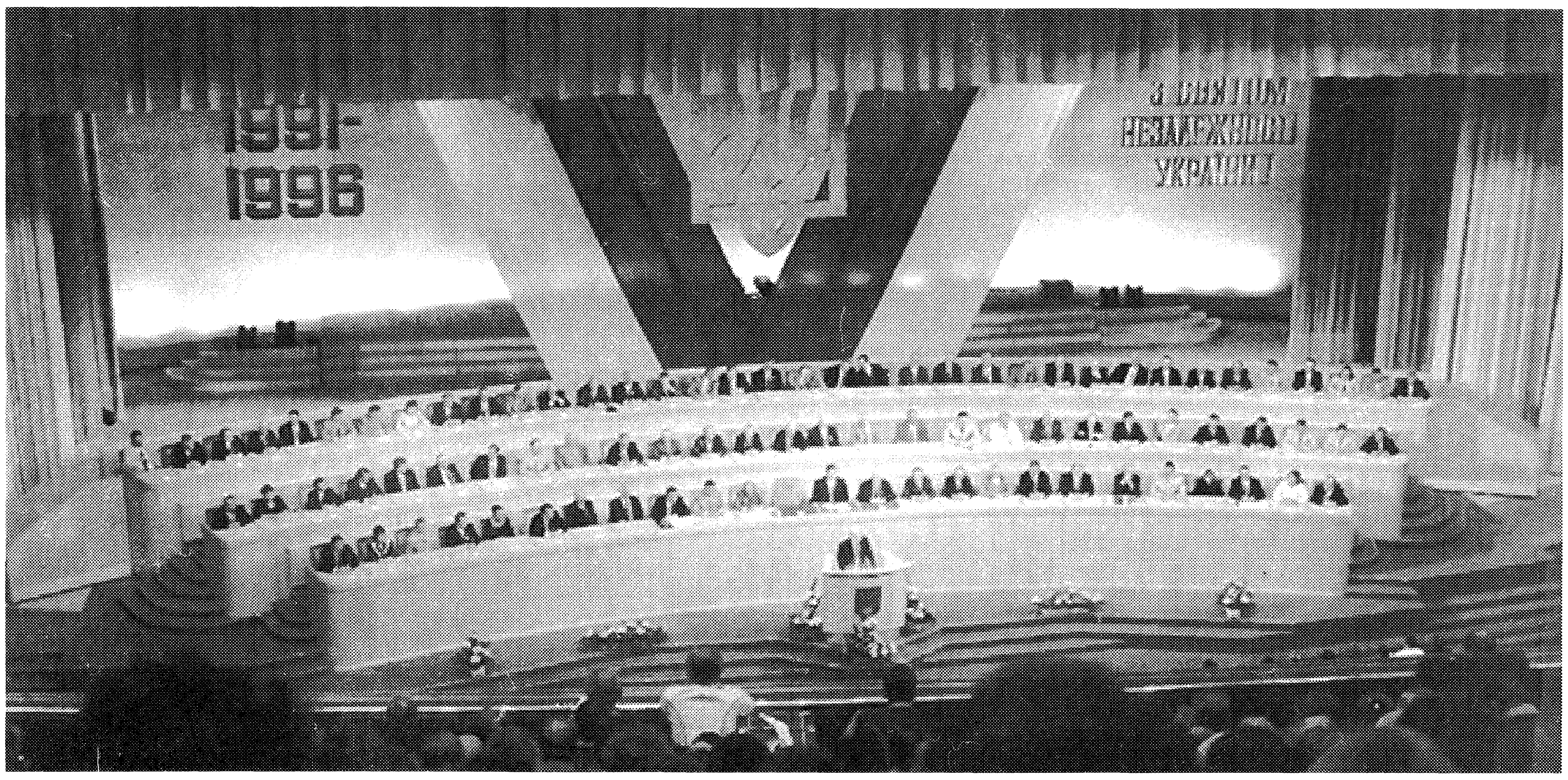
„Кафедра", логічно беручи, була тільки завершенням певних уподобань, завезених ще на початку семидесятих років з УССР нашими діяспорними ягнятами в рожевих окулярах, які поверталися з відвідин в стані повної екзальтації і з поглядами, що сильно нагадували накручену касету з большевицькою пропаґандою: як там усе змінилося! Який там театр! Які хори! Як розвинулася індустрія! Як збагатилася українська мова! І померлі з голоду звісно по вулицях не валяються — це все неправда! І були серед відвідувачів не лишень молоденькі ягнятка — були й такі, що вже повиростали на дорослих і навіть мали впливи в педагогічному світі. Вони скликали на збори наших сіромах-учителів зі шкіл українознавства і сердито-пресердито наказували: „Ніяких дурниць! Україна —самостійна держава, що засідає в Об'єднаних Націях. Її мова — державна мова, і такої мови мусите вчити наших дітей на еміґрації!" На щастя, привикши користуватися всіми правами демократичного суспільства, вчителі не злякалися...

Останній наплив іміґрації з колишніх колоній СССР помітно пожвавив справу з мовою, вимовою і правописом серед українців, зокрема тоді, коли новопробульці позаймали редакторські місця при наших видавництвах, а то й позакладали власні. Вийшло з того трохи розчарувань, трохи суперечок і трохи сміху. „Нові", щоб виявити свою інтеліґенцію, почали „виправляти" мову на „проґресивний" лад і пересипати її англізмами, чого ніколи не робили наші пресові органи. Хоч би й наша поштива бабусенька „Свобода", проіснувавши на англомовному терені понад сотню літ, якось обходилася і без „рейтінґів", і без „бріфінґів" чи яких там інших „реалізів". Але деякі наївні видавництва трохи попеклися, довіривши редаґування людям з університетськими допломами. Так з'явилися на сторінках преси „В'ячеслави", „б'юра", й навіть „мертв'яки" з апострофами, а на всякі наглі випадки, замість викликати загін поліції, її чомусь чи то від чогось чи то від когось відділювали і присилали на місце випадку відділення поліції, щоб іти впарі з російським „отдєлєнієм". Якщо повідомлялося, то повідомлялося не когось, а комусь — так чисто як би оповідалося атисемітський жарт. Чому? Тому, що в російській мові дієслово „сообщіть" вимагає давального відмінку. То й ми так... А для того, щоб вжити російське слово „почерпнути" треба було припасувати до нього ціле речення і, замість сказати, що Енциклопедія містить усі відомості про Україну, написано: „Тут можна почерпнути всі відомості про Україну". Дрібниця? Так, але засаднича: навіщо вживати росіянізм (слово „русизм" авторці також відоме), коли він цілком непотрібний? Щоб нагадати зайвий раз про свою близькість з „братнім російським народом"?

(Продовження буде)

ФРАҐМЕНТИ ІЗ СВЯТКУВАННЯ 5-РІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ В КИЄВІ

Світлини ред. Марти Коломієць („Український Тижневик") і Тараса Ференцевича.

Літня Школа 1996 в Гарварді

Цьогорічна, двадцять шоста з черги, Літня Школа Українознавства у Гарвардському Університеті тривала від 24-го червня до 16-го серпня. В ній взяли участь 45 студентів, які прибули з 17 стейтів ЗСА (найбільше з Мішігену), з Канади та з Европи, в тому 11 студентів з України (Львова, Києва, Одеси і Чернівців). Навчання відбулось у трьох основних галузях: історія і політичні науки (два курси: „Історія України XVIII-XX ст.: культура, Церква і суспільство", викладач д-р Борис Гудзяк, та „Українська політика і процес державного будівництва", викладач д-р Джеймс Клем); література („Модернізм в українській літературі XX ст.", викладач д-р Соломія Павличко) та мова (три курси різних рівнів, викладачі Галина Гринь, Наталія Шостак і Тарас Кознарський).

Гарвардська Літня Школа Українознавства має своєрідну програму та умови навчання; студентам доступні найбагатші збірки українських книжок поза межами України. Школа також є педагогічною лябораторією з висококопрофесійними молодими викладачами. Вони користають з побуту на Літній Школі в Гарварді, щоб опрацьовувати й випробовувати нові педагогічні матеріяли, що пізніше зможуть прислужитися іншим при викладанні українознавчих тем. Весною ц. р. Американська Рада Суспільнознавчих Досліджень в Ню Йорку затвердила і уфундувала проєкт для вертикальної інтеграції трьох курсів української мови в Літній Школі. Подання до Ради спонзорував проф. Григорій Грабович, а його оформленням займалася цьогорічна директорка Літньої Школи Українознавства Галина Гринь.

Особливо важливим аспектом Гарвардської Літньої Школи Українознавства є роля, яку вона відіграє у вихованні молоді. З її програм досі користали понад 1,600 молодих осіб. Для багатьох з них це була унікальна нагода запізнатись з гарвардським центром українських студій та разом зі своїми ровесниками побувати в динамічному українському середовищі. Підтвердженням такої ролі можна вважати успіх першого з'їзду випускників всіх Літніх Шкіл Українознавства, який відбувся в Гарварді 28-го червня ц. р. і в якому взяли участь 175 осіб. Програма з'їзду включала панель на тему перспектив української науки і культури, яким провадили професори українських катедр Р. Шпорлюк (катедра української історії ім. Д. Чижевського) і М. Флаєр (катедра української філології ім. О. Потебні).

Також відкрито виставку картин мистців київської „ОР-галереї", де виставлено праці молодих українських художників — О. Бородая, М. Волги, С. Гая, І. Івка, В. Кабаченка, Н. Олексієнко та А. Фурлета, які представляють різні регіони і напрями сучасного образотворчого мистецтва в Україні.

З'їзд випускників Літньої Школи Українознавства закінчився бенкетом, на якому гарвардський професор Джефрі Сакс, відомий економіст і дорадник українського уряду з питань економічних реформ, виголосив головну промову.

Майже кожного вечора цього літа в Гарварді відбувалася цікава програма зайнять на українські теми в додатку до звичайних лекцій, театральна виставка групи „Яра" з Ню Йорку, показ фільмів, інструктажі про комп'ютери, мистецькі читання поезії та прози, лекції відомих вчених з-поза Гарварду, які відвідували Літню Школу Українознавства, екскурсії до музеїв, концертових заль, дискусійні вечори і прийняття.

Український Науковий Інститут Гарвардського Університету щороку організовує програму Літньої Школи Українознавства. Вона, до речі, вимагає значних фінансових ресурсів. Цього літа Інститутові вдалось її влаштувати, крім студентських оплат, коштом дотацій американських наукових фундацій, субвенції фонду „Відродження" фінансиста Джона Сороса (для спонзорства студентів з України) і датків жертводавців Фонду Катедр Українознавства, в тому великодушних пожертв Івана Сарахмана з Огайо, Рей Лапіки з Каліфорнії, Пріскі Пікас Витвицької з Коннектікат, бл. п. Володимира Ганаса, Олега і Іванни Ратич з Ню Джерзі (в пам'ять доньки Юліяни) та ряду інших доброчинців української громади. Частину також оплачено з прибутку (відсотків) від сталих залізних фондів програми Літньої Школи, створених у Гарварді Фондом Катедр Українознавства у 1990 р. (105,000 долярів капіталу) і Українським Народним Домом в Блакстовн, Массачусетс, у 1993 р. (40,000 долярів капіталу).

Щоб отримати інформації про чергову Літню Школу Українознавства в 1997 році, або щоб зложити пожертву на залізний фонд Літньої Школи, просимо звертатися на адресу: Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, MA 02138.

ФКУ

Любарт Ліщинський

СВІТОПИС ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ

Перший лелека.

(Із фотовиставки Тані Д'Авіньйон).

Хто перший зірвався з місця, щоб прокласти той перший шлях у незнане, який потім назвуть чумацьким? Звідки він подався? Де його кінець на землі, а може, він губиться у безконечності космічного простору там, понад нами? Питання набігають, досягаючи глибин вічности, бо не часто нам сьогодні трапляється хтось, хто мав би охоту самотужки пізнати те древнє ремесло, до якого нестерпно тягло широкодухих людей з непосидющою вдачею. Всім потрібно було солі, а от ходити по сіль і повертатись із нею тільки кортіло чумакам. Відомо, що всім, хто ступав на той не вельми рівний шлях, не дано було вже ніколи зазнати затишку при домашньому вогнищі та можливости в спокою зійти з цього світу, а звільнитись від несамовитого голоду нових вражень і пригод можна було лише заставивши в замін життя. Отже, бачите, що коштує чар мандрів і який кінець усіх запитань? Безперечно, всім добре знана ота оспівана в піснях і легендах, романтична атрибутика чумакування: мажі скрипучі, воли круторогі, доріженьки довгі крізь степи широкі, як бачите — ні словом, ні звуком не згадано і не передбачено можливости чумакування з фотографічною камерою, якою керує бистре око, добре вичулене на все не стандартне і незвичне. До всього того у парі з апаратом ходить вроджена людська доброта і чутливе нутро особистости, яку натура щедро надiлила талантом і всіми вальорами непересічної жінки. Всі її світлини вказують на те, що і без світломіра та об'єктиву своєї камери, так здавалося б, „від руки", „на око", можна безпомилково вихопити з натовпу заскакуючі „осяяння" в людях, на які так блискавично реагує її свідомість. Все це тільки для того, щоб зафіксованим на плівці зберегти той один єдиний момент, незауважений ніким в ту властиву секунду, щоб залишився нам „на потім" для рефлексій.

Скажете, що та фата-моргана привиділася мені в розпеченому Гарварді, а може то „сонячний удар" і треба собі без огляду на нього здати справу, де Крим де Рим, а де скажімо Бостон? Вперто в розпеченій голові товчеться Крим, сіль, чумаки, татари, Чуфут-Кале, Бахчисарай? Повірте, це в жодному випадку не спекотне марево і не блеф, а все воно було виставлене в затишній авдиторії Гарварду в рамках перегляду слайд-фільму напередодні святкувань п'ятої річниці незалежности. Все показане було якнайреальнішим і зняте конкретною особою, з конкретного міста Босгону, бо власне тут здобувала науку світлопису і за всіма ознаками таки тут розпочалось творче формування фотомисткині Тані Д'Авіньйон. Вона звідси пішла в світ, щоб на просторах велеюдних вперто шукати себе і свого творчого кредо. В тих мандрах ніщо не лишалося незауваженим, бо перманентно приходилось шкельцями свого об'єктива хапати промені, відбиті від людей, яких їй дарував на кожному кроці той долею визначений світлочутливий життєвий і творчий шлях.

Казали древні, що всі дороги ведуть до Риму, вона також не оминула вічного міста, але всім її дорогам судилось звідусіль прямувати в тому єдиному напрямі до місця народження, до Старого Краю. Скільки було жорстоких закидів, якими залюбки обкидалося зухвальців у середовищі наших супер-пуристів. Вони були в своєму буйному гніві свято переконані в цілковитій невідповідності моменту, що вибрала собі дивна дівчина, обвішана апаратами на час зустрічі із земним предків. Був то рік 1964, а вона без огляду ні на що призначила собі рандку зі Львовом, при поштовху непереборної сили максималізму і юнацької безкомпромісної нетерплячки. Так як Бог приписав у тому благословенному віці, так їй попросту донестями захотілося випробувати сили і гарт у подоланні „залізної куртини", та ще пізнати вагомість і владу того непереборного почуття, яке народжується у перелітних птахів весени. За тим треба було прилетіти до Львова у березні, щоб пізнати смак інстинктовного потягу до осіннього прощання вже опіреного лелеченяти з незнаним ще торік рідним гніздом.

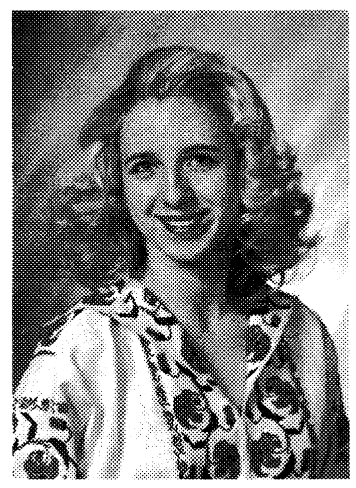
Прецінь так тягла туди до нього та невблаганна сила, бо вкарбована в гени долею поколінь, що тяглася то додому, то з нього, бо знов і знов їх кликав чумацький шлях. Це веління природи було і буде вічним. Для нього немає значення найменшого — чи летітимеш, висушуючи очі, за сонцем, чи проти нього, а значення велике має лиш те, що летиш попросту додому. Можна, однак, припустити, що людям чумацької вдачі доля часами дозволяє собі задемонструвати хоч скибочку своєї посмішки чи доброї волі, при всіх складностях життя і бурхливостях калізій. Видно, мало так статися, що її несподівано-негадано заангажував супервідомий журнал „Нейшенел Джеогрефік" до того, що й за рекомендацією професорів з Гарварду, щоб помогла американському письменникові, а з ним і широкому колу міжнародних читачів, хоч трішки відслонити „залізну завісу" перед достеменно незнаним географічним поняттям, тобто допроваджено до абсурду "Terra incognita", якою в тих часах була Богом і цілим світом забута Україна. Хіба все це журнал затіяв для того, аби перше знайомство з нею, яке мало врешті дістатися на шпальти, не потрапило туди „з голосу" совєтських солодкоспівних „ідеологічних соловїв". Треба було особи, щоб могла тлумачити необізнаному з реаліями автору статті правду, не спрепаровану до смаку і потреб радянських можновладців, а в тій інтерпретації, якої вимагали інформаційні норми вільного світу. Таня подавала матеріял в тому власному світлі і так, як змогла побачити, а часами просто вичути „між рядками" народжена у Львові молода українка, хоч і вихована вже на американськім ґрунті. Так власне складалися ті мандри її в пошуках своєї України, як бачите, спершу на замовлення всесвітньо відомого журналу, що забаг собі розмістити зібране авторами на чудово ілюстрованих сторінках, аж одинадцяти мільйонів примірників, розісланих по світу. Мусимо собі усвідомити, що кращої реклями для забутої і незнаної країни, що таки існувала в просторі світу, трудно було собі в тому часі уявити. В тих мандрах по сіль землі нашої і почало діяти щораз більше і більше те її „земне тяжіння", яке все глибше і глибше затягувало в свої тенета, плетені особистою генетичною цікавістю. Так вже кортіло позаглядати в усі можливі і неможливі цікаві „шпарки" і там, де тільки „дідько добраніч каже", бачити все експоноване і стидливо ховане і збирати на плівки, собі і людям на користь. Часом знаходилось щось дуже особисте і варте приховання від злого стороннього ока. Так чекала своєї черги „мала вітцівщина" в Таданях серед непорослих травою забуття могил незабутих предків, від яких можна було прослідкувати незамулені витоки роду, а знайшовши свою провідну нитку, вже шукати України. Вона ж бо поведе через Львів, Київ по всіх знаних і незнаних дорогах от туди, в Крим по сіль і сенс землі Старого Краю. Проєктор кидає на екран міста і села, кравиди і вписані у них завмерлі хутори і вбиті радіяцією оселі з Чорнобильської зони. Міняють свої кольори пори року і час міняє свої ознаки, але єдине незмінне є серед того розмаїття сонця, дощових крапель та іскристого снігу, єдине до кого провадить Таню безпомилковий біологічних компас — то люди. Найчасніше ті з них, що мають відблиск долі на обличчях, бо вони і є тою сіллю землі, по яку так далеко їздить і знаходить її. Вона, як мудра знахарка, відає, якими добрими словами, не кривдячи і не спрявляючи болю, можна „засвітити" людину, щоб вона спалахнула як свічка і при тім спалаху зазирнути у вічі її долі в ту секунду, коли та поклала свій відбиток на вираз лиця. Блиск — і її об'єктив досягне тебе серед тисяч ніби до тебе подібних людей, здавалося б, оповитих єдиною динамкою вибухового мітингу, але ти серед натовпу будеш лише ти єдиний закваліфікований до фіксації її безкомпромісовим об'єктивом та збереження на світлині ідинвідуально.

Варто напевно докладно злічити, скільки є того схопленого на її плівках і світлом виписаного на світлинах, та чи головне те аптечне зміряння і зваження мистецького доробку? Єдине, що для нас повинно щось важити у випадку Тані Д'Авільйон, це те, що від вересня 1964 року до сьогодні і гадаю прісно працював і буде працювати непогамований її фотографічний апарат, а це давало, дає і буде давати життя на світлинах всім тим українцям, що вже пішли, йдуть чи ще прийдуть на дорогу її мандрів, у простір, час чи в історію сучасної нам і їй України. Уявіть собі, що за ланцюг постатей пройшов перед „недрімним оком" Тані за тридцять з гаком років. Цеж може поволі вистачити на створений її творчою інтуїцією образ народу, мозаїчно викладений з поодиноких індивідів, що за час свого існування намагалися, як кожний як вмів і міг, вкладати свою цеглинку у будову нашого храму незалежности для нової держави. Її апарат десять років тому фіксував і той жорстокий рахунок, який, ненаситившись у 33 і 36 роках, змусили платити Україну у 86 році. Це шалене жахіття своєю безглуздістю знов привернуло увагу світу до Дніпра, Києва і Славутича. Досі кладем тисячні жертви на вівтар атомного дракона, що війнув смертоносним вогнем понад землею. Таня поїхала у пекельну зону, бо і Чорнобиль змушував до роботи, в якій не могло забракнути „атомного сліду". П'ять років тому знову стався грандіозний струс в Україні „вибухнула нам держава" і в епіцентрі того гучного „вибуху України" знов Таня зі своїми невід'ємними апаратами. Бачите, світлинами буяє синьожовте диво цвіття, а молоде цвітіння України паде голодувати за неї на граніт, то під чобіт „Беркута", лиш не того Франкового, що захищає, а того, що душу виймає.

Гляньте, прапор на щоглі біля міської ради Києва, прапори над і у Верховній Раді. Тисячі прапорів, а між ними очі людей, набряклі вибуховою радістю. Так, п'ять років тому Україна таки своїм „вибухом" вкарбувала навіки своє ім'я у мапи світу. Власне, тому, може, хтось таки завдасть собі труду і зичливо виміряє вагу фотолітопису України, що творився понад 30 років, там на тій дивній землі, яка ніколи не переставала бути її рідною. Не відкинула і вона її за те, що носила громадянство великої держави поза океаном, де мала свій дім і родину. Хто ж кінцево змірить її вклад у справу України, що помножився на вчора, сьогодні і завтра, плюс 11 мільйонів прихильних поглядів читачів „Нешенел Джіографік" у різних несподіваних закутаках світу? Зсумуймо всі долі секунд, за які світло встигає викарбувати на плівці момент, який вже остаточно відзвучав у кадрі і пішов собі кудись у безвість Чумацького шляху. Однак Танин талант і блискавична реакція встигли видерти його з лабет проминання і забуття. Те все нам залишиться на світлинах і стане тим реальним фактичним мостом між нами нині і колись. Щоб все зафіксоване стало незаперечним фактом, треба було своїми очима все бачити зблизька не туристично і від свята, ще й до того з'їсти не один пуд солі з краянами і разом обчистити горіхове зерно правди від прекраснодушних мітів та легенд, а сіль, дрогобицька, солотвинська чи кримська, мусила бути не рафінованою, не декларативно вибіленою, а такою справді чорною, гіркою та солоною водночас, як сльози радости зворушення, а може і болю, бо ці компоненти тчуть канву життя, а доля вишиває на ній події. Є серед тих моментів такі, які в житті нашому і України викликають надії, а вони, ті реальні надії, стануть нашим майбутнім і, дасть Бог, розпишеться у світлописі Тані.

Зараз твердим кредо до всього, що робила і робить дивна українка з невід'ємним фотографічним апаратом і шляхетським французьким прізвищем Д'Авіньйон, є людина і надія. Однак одна світлина зараз може слугувати за мотто і коду. Подивлюю лелеку, що стоїть у гнізді, присипаний останнім снігом. Він, той рідний бузьок, і є тою нашою спільною надією на те, що сніг розтане і щезне з нашого гнізда, а молоді лелеченята повиростають у нових гніздах, і попаносять нам повні колиски нового щастя у наш рід.

Про успіхи нашої молоді

Д. Пастушак

Наша українська молодь своїми талантами та витривалою працею над собою не раз й не два здобувала признання не лише серед своєї родини та приятелів, але й чужих. До таких належить молода, надзвичайно здібна студентка-стипендистка Дора Ніна Пастушак, доня д-ра Романа і мгр Ліди Пастушків, замешкалих в Ричборо, Па.

Дора народилася 14-го березня 1978 року, і вже від четвертого року життя почала вивчати народні танці і клясичний балет. Довгі роки виступала з танцювальним ансамблем і школою „Волошки" у Філядельфії. Належала до танцювального ансамблю „Сизокрилі" в Ню Йорку під мистецьким керівництвом широковідомого хореографа-балерини Роми Прийми-Богачевської. В 1992 році танцювала з „Сизокрилими" в оперних театрах великих міст України. Це були тріюмфальні виступи сюжетних танків. Слід згадати і те, що часто виступала і виступає з „Сизокрилими" в Лінколн Центрі в Ню Йорку. У вакаційному часі була і є виховницею-інструкторкою в танцювальних таборах Роми Прийми-Богачевської на Союзівці і Верховині.

Коли говорити про шкільні роки Дори, то, як вже було сказано, була й є надзвичайно здібною студенткою під кожним оглядом. Доказом того служить те, що, будучи студенткою середньої школи Ган в Принстоні, Н. Дж., одержала повну стипендію на чотири роки ім. Стівена Вешансі. Була весь час на почесному списку та членом Почесної ради.

Дора любить спорт, займалася фехтуванням, у поєдинку вправно володіє рапірою, одержала нагороди і була заступницею капітана своєї фехтувальної дружини. В школі належала до фотографічного клюбу і її світлини були поміщені, як одні з кращих у річний книзі на 1995 рік. За високі оцінки в науці про неї була згадка в книзі „Хто є хто серед американських середньошкільників в роках 1993-94 і 1994-95".

Незабутнім для Дори із середньої школи буде те, що була вибрана Молодечною Конгресовою Провідничною Радою, як визначна учениця середніх шкіл ЗСА на „Крайову Конференцію молодих провідників" у Вашинґтоні. Ця унікальна програма пройшла від 12-17-го березня 1996 року.

З групи 350 студентів-учасників конференції Дора була єдиною, що зустрілася з конгресменом свого пенсильванійського стейту Джеймсом Ґрінвуом і вручила йому грамоту як почесному членови „ради" за віддану працю в Дорадчій раді від учасників конференції з нагоди 10-ої річниці ради.

В українській школі всі роки була визначною ученицею, включно з 12—им роком матури, де зай-няла перше місце між визначними абітурієнтами. Дора також була членом редакційної колеґії шкільної газети „Мрія", до якої часто дописувала. Від української школи мала честь вітати першого Президента України Леоніда Кравчука з дружиною Антоніною, коли він відвідував УОКЦентр у Філядельфії.

Як голова 12-ої кляси „Нашої Української Рідної Школи" у Філядельфії під час балю-бенкету абітурієнтів Дора сповняла ролю валедикторіяна і в імені десятьох матуристів сказала надзвичайно добре опрацьовану промову-подяку родичам, учителям, дирекції школи, Батьківському комітетові та суспільно-громадським організаціям за підтримку школи.

Слід згадати, що Дора одержала стипендію до університетів Райдер, Ла-Сала і Мюленберг коледжу.

В першу чергу у здібностях молодої людини є заслуги родичів, що присвятили час для неї. Але було б гріхом не згадати бабцю Дори, Ніну Квашинську, яка присвятила і присвячує багато часу для заохочення молодого життя дорогої внучки.

Допомога ЗУАДК Дитячій Клініці в Луцьку

Минулого року ми ділились на сторінках „Свободи" вістками про тривожну долю Дитячої Клініки в Луцьку. Ця клініка одна на майже 250,000 дітей. Стан її був дуже тяжкий. Діяв постійно один інкубатор і один респіратор, а інші діти за той час умирали. ЗУАДК рішив допомогти. Дістав з трудом уживані інкубатори і закупив потрібні частини (на суму біля 30,000 дол.) і вислав їх до Луцька. На перший наш заклик зголосились люди доброї волі і допомогли це довершити: доставлено три інкубатори, які працюють увесь час у Луцьку. Натомість є лише один респіратор, що леде діє, бо є в поганому стані.

Останньо відвідав цю клініку екзекутивний директор ЗУАДК Степан Гаврищ, будучи в Україні. Лікарі там добрі, жертвенні, але стан самої клініки жалюгідний. Наші інкубатори діють весь час, так як і їх єдиний респіратор. Але цього рішуче замало. Діти умирають без потрібної медичної допомоги. Сумненькі тихі лиця дітей, що не отримують потрібного харчу, медикаментів і, зрозуміло, потрібної гігієнічної обстанови. Сумно і лячно. Це ж жертви, це діти Чорнобиля і це — майбутнє нації... Невже можемо спостерігати цей стан з байдужістю, мовчки, так, як і ті немічні невинні діти?

Сподіємося цим разом щедрішої акції на цей заклик ЗУАДК, щоб не довелося писати про те, що й надія вже погасла. Натомість, як зумієио поправити той стан клініки, таки напишемо про наші успіхи.

Адреса: United Ukrainian American Relief Commitee, 1206 Cottman Ave., Philadelphia, Pa., 19111.

Н. П.

„Над Києвом — золотий гомін"

(5-річчя незалежности України в Едмонтоні)

„Над Києвом — золотий гомін, і голуби, і сонце!" — писав Павло Тичина, коли 22 січня 1918 року була проголошена Українська Народна Республіка, з Президентом проф. Михайлом Грушевським на чолі. „Сьогодні 'золотий гомін' не лише над Києвом, але й над цілою Україною і над усіми українцями в діяспорі, для яких Україна завжди була і буде духовою батьківщиною. Україна, чудова своєю природою, багата природними ресурсами і талантами її людей, віримо, поборе всі труднощі і буйно зацвіте між вільними народами світу, а разом з тим скріпить і наш статус в Канаді. З нагоди 5-ої річниці незалежности щиро вітаємо весь український народ, Верховну Раду, Державний Уряд, амбасаду України в Канаді, а зокрема Президента Леоніда Кучму", — сказала у своєму вступному слові Оля Саварин, голова Едмонтонського Відділу КУК.

День не міг бути кращий, і хоча це була субота, майже 800 осіб прийшло на концерт, у тому числі амбасадори, міські і шкільні радні, священики, представники різних організацій. Святочною програмою вміло керував Радомир Білаш, станичний Пласту в Едмонтоні. Головну промову виголосив заступник спікера канадського парляменту, посол з Едмонтону Дейвид Кілгор. У програму, яку приготовила управа Відділу під проводом О. Саварин, входили: виступ хору „Дніпро" під диригентурою Марії Дитиняк, виступ хору св. свщ. Йосафата під диригентурою Деніс Луцишин, відома співачка з фестивалів „Червона Рута" в Україні Люба Білаш, мистець гри на народних інструментах Богдан Черевик, юні Дарця і Маркіян Багнюки і знаменитий вже танцювальний ансамбль „Воля" під керівництвом Богдана і Світлани Ткачишиних, хореографів зі Львова.

Після канадського славня і вступного слова голови КУК О. Саварин, катедральний хор чудово виконав „Отче наш", „Богородице Діво" і „Як славен". Кращих точок з цієї радісної нагоди годі було й придумати! На сцені, замаєній національними прапорами Канади і України, з тризубом посередині, як вітер закрутилися танцюристи ансамблю „Воля", виконуючи „Буковинський танок". Привіт від Управи Едмонтону зложив радний Ларрі Ленглі, а від уряду Альберти — Андрій Бенюк. Вітаючи присутніх з п'ятирічним від уряду (а від уряду був теж депутат Юлій Янковський з дружиною) А. Бенюк відзначив працю КІУС і Грент МекЮен Коледж та закликав батьків заохочувати своїх дітей вивчати українську мову. Він також передав гратуляції голові КУК від міністра суспільного розвитку Шерлі МекЛеллан.

На концерті були теж депутат до Федерального парляменту з Едмонтону Джан Ловні, депутат до Провінційного парляменту і рівночасно лідер ліберальної опозиції Грент Мічел, шкільний радний адв. Михайло Саварин, директор КІУС д-р Зенон Когут, директор Українського Центру Засобів і Розвитку д-р Роман Петришин і Денис Горецький з дружиною, який щойно повернувся з Києва, де три роки був членом канадської амбасади.

Після „Гуцульського танку" у виконанні юних Дарці і Маркіяна Багнюків адв. Дмитро Якута, голова Провінційної Ради КУК, представивв Дейвида Кілгора, головного промовця і відомого приятеля українців в Оттаві. Д. Кілгор, який недавно повернувся з України (а побував там вже три рази), у своїй короткій, але дуже теплій промові, називав Україну „світлим маяком" серед держав колишньої імперії, що єдина у своєму марші до волі і незалежности „не пролила ні краплі крови". Він висловив глибоку віру, що Україна незабаром піднесеться з руїн економічно, суспільно і культурно-політично, закликаючи західні держави їй в тому процесі допомогти.

Д. Кілгор звернув увагу на близькі зв'язки Канади з Україною (а Канада визнала незалежність України першою зі західних держав) і на великий вклад українців у розбудову Канади, навіть називаючи окремі особи, на чолі з генерал-губернатором Канади Рамоном Гнатишином. Закликаючи канадців зберігати багатокультурність, Кілгор цитував промову д-ра Манолія Лупала перед Клюбом ІПіП в Торонто на ту тему і наводив дані зі свого власного опиту у своїй виборчій окрузі в Едмонтоні про включення „свободи культури" до нової канадської конституції. Своє слово Кілгор закінчив словами із „Заповіту" Шевченка („поховайте та вставайте"), ще раз бажаючи Україні успіхів. Таких, як Кілгор, дав би нам Бог якнайбільше в Канаді!

Коли танцювальний ансамбль „Воля" вибіг на сцену з танком „Карпатським", авдиторія аж ахнула: в золотисто-помаранчевих строях, дівчата в народних хустинах, хлопці в шароварах — що за кольори, що за краса, що за динаміка! Незабутнє враження! Люба Білаш — улюблена співачка Едмонтону — струнка, елегантна, як завжди, прямо зачарувала публіку своїми піснями. Вона заспівала народну пісню „Ой, місяцю-місяченьку", пісню „Сон" на слова і музику С. Чумака і пісню „Через моря" на слова і музику Е. Драча. Тепло прийняла публіка також Богдана Черевика, який виконав ряд народних пісень на сопілці, лірі й цимбалах. З черги „Воля" закінчила свої виступи неперевершеним „Гопаком": улюбленим на майже всіх українських концертах, в якому своїм хистом танцюристи попisуються і перед собою, і перед публікою. Цим разом був фантастичний вихід зі сцени під звуки маршу „Гей, там на горі Січ іде!" Хореографи зі Львова можуть гордитися таким ансамблем, а самі танцюристи також — високим мистецтвом Богдана і Світлани Ткачишин.

Понад 40 літ несе українську пісню в світ хор „Дніпро", який вшанував 5-річчя незалежности України на цім концерті трьома масстатичними піснями: „Живи Україно!" (слова неперевершеного Олександра Олеся, муз. М. Гайворонського), „Дніпро реве" (слова В. Чайченка, муз. Д. Січинського) і „Гей там на Хортиці" (слова Софії Майданської, муз. В. Кікти з ораторії „Святий Дніпро"). Як завжди гарно акомпанувала Ірена Тарнавська, а сольо співали Андрій Федуник, Тарас Закордонський і Андрій Гладишевський. Дириґентка, душа хору Марія Дитиняк може гордитися з такого колективу. І кращих пісень на таке свято, мабуть, не можна було й підібрати!

В кінці ведучий програмо Радомир Білаш відчитав вітання українцям під проводом КУК в Канаді від Президента України Леоніда Кучми: „Український народ проніс через віки, вимріяв, вистраждав своє споконвічне право на власну державу, і прийняття нової Конституції України — необоротно стверджує наше право бути господарями у власній домівці" — написав Президент, закінчуючи словами: „Ми цінуємо ваш внесок у боротьбу за відновлення української державности і сподіваємось на таку ж підтримку у справі розбудови України". Присутні прийняли це його вітання гучними оплесками. „Ми пам'ятаємо, хто ми є і чого ми тут, але й нас пам'ятають", — сказав Р. Білаш.

У виконанні „Дніпра" і учасників концерту прозвучав гимн „Ще не вмерла Україна". Після концерту відбулися програма для дітей і музичний фестиваль для молоді.

Петро Саварин

Учасники концерту 5-ої річниці незалежности (зліва): Радомир Білаш, господар концерту д-р Петро Саварин, посол Юлій Янковський, Оля Саварин, голова Едм. КУК, посол Андрій Бенюк, д-р Зенон Когут, дир. Кіус.

Збережім...

(Закінчення зі стор. 2)

ції" про „зарубіжних відщепенців" (це про українських еміграційних політиків), „бандитів" (від москалів) чи „різунів" (від поляків) якщо мова йде про українські збройні формації і т. д.

Як приклад, візьмімо недавно померлого російського генерала Волкогонова, який мав ніби повний доступ до усяких архівів Російської Федерації, — відносно документації про Леніна, Сталіна і Троцького, та видав про них докладні монографії. Одначе жодних більших змін у нашій перцепції відносно тих трьох будівничих большевизму не довелося нам сьогодні змінити, на підставі того, що було знане раніше із обсервації та спогадів учасників тих подій. Другим таким прикладом може бути справа Катині. Тут деякі москалі вперто заперечують (на рівні дискусій у самій Думі) загальноприйнятну у світі опінію, що ті злочини поповнили „органи" СССР. Це на підставі архівних звідомлень, базованих на американських репортажах тих подій і з тим пов'язаного процесу (відбувся в січні 1946 року в Ленінграді). Там засуджено, й кажуть, потім публічно повішено кількох німецьких генералів, ніби за участь у тій масакрі, „на підставі їх власного признаня до вини". От тобі й „архівальні інформації".

Найважливішою проблемою для української історіографії сьогодні є потреба підкреслити, що українська самостійність не є якимось коньюнктурним явищем, що впало згори „як сливка в компот", але є вислідом довгої політичної боротьби — у протилежності до того, що деякі українські „політологи" чи історики чомусь ще не раз говорять.

В П'ЯТУ НЕВИМОВНО СУМНУ РІЧНИЦЮ
смерти моєї любої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУНІ

бл. п.

СТЕФАНІЇ ТИС-ФУР

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

23-го вересня 1996 року

в соборі св. Йосафата в Пармі, Огайо
соборі св. Тройці у Вашінгтоні, Д.К. і
соборі св. Юра у Львові.

ІВАН ФУР, діти і внуки

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ЗАСВІТИ

бл. п.

СОФІЇ МИХАЙЛИШИН
з дому МУЛЬКЕВИЧ

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в суботу 21-го вересня у церкві св. Михаїла в Балтиморі, Мд.;
в неділю 22-го вересня у церкві Царя Христа в Бостоні, Масс.;
у церкві св. Юра у Львові і
у церкві св. Миколая в Тадані.

Просимо помолитися за спокій душі покійної

РОДИНА

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБЦІ, СЕСТРИ і ТЕТИ

СВ. П.

ЛЮБОМИРИ ДАРМОГРАЙ-ГАРАСИМІВ

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в четвер 19-го вересня 1996 р. у церквах:

св. Юра, в Ню Йорку о год. 9:00 ранку;
св. Миколая, в Брукліні, Н.Й.;
монастирі св. Йосафата , Глен Ков, Н.Й.;
у Люрді, Франція.

Муж ЯРОСЛАВ з родиною

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що 16-го вересня 1996 р. по важкій недузі в Пармі, Огайо упокоїлася наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

СВ. П.

АННА КЛОС

ПОХОРОННІ відправи відбудуться 19-го вересня із церкви св. Йосафата, Парма, Огайо.

Горем прибиті:

- **муж — ОЛЕКСАНДЕР**
- **сини — РОМАН — МИРОН — ЗЕНОН**
- **невістки — МІШЕЛ — БЕТСІ**
- **та внуки — МИКОЛА і — ОЛЕКСАНДЕР**
- **та родини — ХУХРІВ — ПАШ — СОЛЬЧАНИКІВ — БАРАГУРА — БРИКОВИЧІВ — ДЯКУНЬЧАКІВ — ПИТЛЯРІВ — КОМАРИНСЬКИХ — КУЗЬМИНІВ — ІВАНИЦЬКА ВІРА**

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що у п'ятницю 30-го серпня 1996-го року по довгій і важкій недузі відійшов у вічність на 73-му році життя

бл. п.

д-р

ОЛЕКСАНДЕР РЕЙНАРОВИЧ

ПОХОРОН відбувся у вівторок 3-го вересня 1996 року з похоронного заведення Музики до собору свв. Володимира і Ольги, а опісля на цвинтар св. о. Миколая в Чикаго, Ілл.

Складаємо щире спасибі Всечеснішим отцям і всім, що взяли участь у похоронних відправах, за щирі слова співчуття та за квіти, що прикрашували останню дорогу покійного.

У смутку:

- **дружина — ТЕТЯНА**
- **донька — МАРУСЯ СЕМЧИШИН з мужем ОЛЕСЕМ і дітьми АНДРЕЙКОЮ та ОЛЕКСАНДРОМ**
- **теща — СОФІЯ ДАНИЛОВИЧ**
- **шваґер — СЕВЕРИН ДАНИЛОВИЧ з дружиною МАРТОЮ**
- **братова — МІКА РЕЙНАРОВИЧ з родиною**
- **братанки — ЗЕНОН РЕЙНАРОВИЧ з родиною**
- **та родина в ЗСА й Україні.**

Ділимося невимовно сумною вісткою з рідними, приятелями, знайомими, з колишніми учнями Зальцбурзької гімназії, що після довгої і тяжкої недуги відійшов у „кращі світи" 15-го вересня 1996 р. (неділя) колишній вояк 1-ої Української Дивізії „Галичина" МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ

СВ. П.

РОМАН ЯСЬКІВ

нар. 3-го травня 1925 р. в с. Петрилів, Івано-Франківської обл., Україна.

Залишені в безмежному смутку:

- **дружина — АЛЕКСАНДРА (ЛЕСЯ) ЯСЬКІВ**
- **дочка — ЛІДІЯ ГИЧКО з мужем МИКОЛОЮ**
- **син — БОГДАН ЯСЬКІВ з дружиною**
- **внуки — БОРИС і МАРКО**
- **шваґри — ЛЮБА і інж. ІГОР ПАК з родиною**
- **та велике число приятелів.**

Вічная пам'ять!

ПАНАХИДА відбулася в понеділок, 16-го вересня в Норт Порт, Фла.

Після похоронних відправ 18-го вересня о год. 11:30 рано в церкві Царя Христа, Філядельфія, Па, тіло померлого Романа буде поховане на українському цвинтарі у Факс Чейсі, Па.

Замість квітів проситься складати датки на сиріт в Україні.

Звинувачують...

(Закінчення зі стор. 1)

ють, що 84 стаття Конституції України „ніяким чином не передбачає умов висвітлення діяльности парляменту саме засобами телебачення і радіо", а отже посилання на зазначену статтю в преамбулі постанови Верховної Ради є „необґрунтованим і юридично безпідставним". У заяві наголошено, що в умовах, коли національним телерадіокомпаніям не додано з бюджету 38 млн, гривень, вони витратили на висвітлення п'ятої сесії близько трьох мільйонів гривень із суми, що призначено для висвітлення шостої сесії. Все це неґативно позначилося на розвитку матеріяльно-технічної бази радіо і телебачення, вирішенні соціяльних та інших проблем.

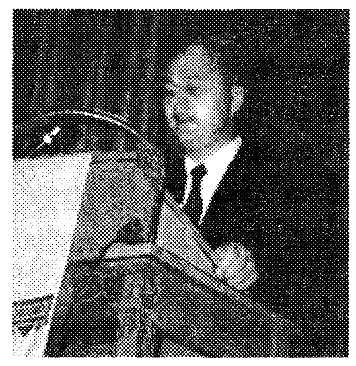
„Постанова Верховної Ради з 10-го вересня 1996 року вступає у пряму протидію з положеннями нової Конституції України. Вона суперечить статті 95 Конституції України, яка передбачає, що будь-які видатки держави на загально-суспільні потреби, розмір і цільове їх спрямування визначаються виключно законом про державний бюджет, а не постановами парляменту", — сказано в заяві.

Скритиковано й іншу постанову Верховної Ради з 10-го вересня, а саме, про Центральну виборчу комісію. Автори заяви пишуть, що, продовживши уповноваження Центральної виборчої комісії, парлямент зіґнорував пункт 21 статті 85 Конституції України. Згадана стаття передбачає, що формування, припинення уповноважень Центральної виборчої комісії Верховна Рада здійснює лише за поданням Президента. Отож пресова служба висловила здивування, що праця чергової сесії Верховної Ради України „починається з порушення нової Конституції України".

У Джерзі Сити відзначено 5-ту річницю незалежности України

Джерзі Сиyі, 25-го серпня 1996 року (в. с.) — Українська громада Джерзі Сити відзначила п'яту річницю незалежности України святковою імпрезою із доповідями та мистецькою частиною в залі місцевого УНДому. Влаштував це відзначення Громадський комітет при УНДомі, що його очолював Ілля Шевчук, а до складу якого належали Галина Гаврилюк (СУА) і Ярослав Завійський (Кредитівка). Відспіванням американського гимну програму свята започаткував жіночий ансамбль під керівництвом о. Михайла Лева. Опісля Ілля Шевчук відкрив свято коротким словом, а о. Михайло Лев провів молитву в намірені українського народу та його незалежної держави. Офіційне відкриття імпрези закінчилося проклямацією Дня Незалежности України майора міста Джерзі Сити.

Головне святкове слово про події від проголошення незалежности України до його п'ятої річниці виголосив військовий дорадник амбасади України в Об'єднаних Націях майор Юрій Сивоконь. У своїй доповіді він підкреслив проблені кроки України для закріплення її незалежности, демократії, вільного ринку та схвалення конституції, а зокрема про участь українського війська у миротворчих акціях..

Головний промовець, майор Юрій Сивоконь.

Мистецьку частину програми деклямацією „Україна живе" авторства О. Веретенченка започаткувала Марійка Стойко. Опісля жіночий вокальний ансабль „Ластівки" під керівництвом о. Михайла Лева відспівав ряд патріотичних стрілецьких і народних пісень, в тому також композицію о. М. Лева „Будь Україно" — Гимн нездоланній Україні". Закінчила цю частину свята Наталія Більчук деклямацією поезії І. Маланюка „Поклін Україні".

Парох місцевої української католицької церкви о. Маріян Струць розказав про свої недавні відвідини України та закрив свято молитвою за Україну та її нарід. Відтак жіночий вокальний ансамбль „Ластівки" виконав український національний гимн, до співу якого долучилася вся авдиторія. Мистецькі декорації сцени для цих святкувань виконав Іван Цьолко.

Два дні раніше відбулася в міській управі Джерзі Сити церемонія проклямацій Дня Незалежности України, що його проголосив мейор міста. Участь в цій церемонії взяли члени української громади під проводом о. Маріяна Струця, судді Роберта Челяка, Іллі Шевчука та Галини Гаврилюк. Проклямацію відчитав та передав її представникам української громади міста заступник мейора Хусто де Хезус.

Н. Н.

Співає жіночий вокальний ансамбль „Ластівки".

Церемонія проголошення Дня Незалежности України в міській управі Джерзі Сити.

ПІДГОТОВА ДО ВИБОРІВ на президента іде швидким темпом та дає можливості до аналізи їх в усіх стейтах. Як виказують політичні аналітики, середньозахідні стейти тим разом схиляються до голосування за президентом Биллом Клінтоном і не виглядає, щоб республіканці мали там більшість. З табору Б. Дола в останніх днях відійшло двоє із передових плянувальників передвиборчої стратегії, що ніяк не вплине корисно на усі передвиборчі заходи.

ЧЛЕНИ ПРОТЕСТАНТСЬКОЇ ЦЕРКВИ в ЗСА роблять натиск на американський Уряд, щоб виступив в обороні переслідуваних у цілому світі християн, зокрема в державах з комуністичними режимами. У висліді президент Билл Клінтон дозволив покликати до життя дорадчий комітет при Державному департаменті, який має слідкувати за релігійною свободою у світі. Це однак не задоволяє вповні членів Протестантських Церков, тому в останню неділю вересня понад 100,000 протестантських з'єднань в ЗСА переводитимуть міжнародний день молитов за переслідувану Церкву.

ЯК ІНФОРМУЮТЬ З ВАТИКАНУ, Папа Іван Павло II має проблеми, зв'язані зі сліпою кишкою і мусить до кінця того року перейти операцію. На підставі лікарських обстежень його стан не вимагає негайної операції і тому запляноване поїздка Папи до Франції в цьому тижні не відбудеться. Приватний лікар Папи Івана Павла II не подав дати, коли його достойний пацієнт буде оперований, але здогадуються, що це буде при кінці жовтня.

В ІТАЛІЇ ВІДБУЛОСЯ МАСОВЕ зібрання нової партії „Північна Ліга", провідник якої Умберто Боссі пропаґує відокремлення північної Італії, яку він називає Паданія. Після триденних демонстрацій виказалося, що вони не зібрали більше як 10,000 осіб, а своїм характером подобали більше на фестин, як на політичне протестаційне віче. Нова партія уважає, що італійський уряд кривдить їх, забираючи культурну ідентичність і обрабовуючи із грошей. Президент Італії остеріг протестантів, що Італія запевняє свободу вислову, але не буде толерувати ніяких підбурювань проти існуючого порядку.

Уряд України...

(Закінчення зі стор. 1)

підприємств розраховуються за допомогою бартеру, тобто платять не грошима, а товарами. В грошовій формі оплачується лише 22–23 відсотки і це стримує закуп палива.

Розглянуто також список підприємств, які необхідно перевести на особливий режим праці у зв'язку з критичною ситуацією, що складається в енерґетиці.

Президія Кабінету Міністрів на доручення Президента України розглянула питання стабілізації праці вугільної промисловости. Ухвалено постанову, якою передбачено посилити державну підтримку галузі та погасити всі борги із заробітньої платні.

Обирають...

(Закінчення зі стор. 1)

Голова парляменту доручив Комісії з питань розпорядку, депутатської етики і забезпечення діяльности депутатів підготувати документи на кандидатів, які зібрали найбільше голосів. Ймовірно це будуть: Валентин Симоненко, інженер за освітою, з групи „Незалежні", українець, безпартійний; Анатолій Татаринов, гірничий інженер, від Міжреґіональної Депутатської Групи, українець, безпартійний; Віктор Мусіяка, юрист, від групи „Реформи", українець, безпартійний. Спочатку їхні кандидатури обговорюватимуть в комісіях, групах і фракціях, а тоді знову відбудеться голосування в парляменті.

Бурхливо проходило обговорення проєкту постанови Верховної Ради щодо Центральної виборчої комісії. В результаті голосування ледь набралося необхідне число голосів для ухвалення постанови, згідно з якою продовжено дію Центральної виборчої комісії.

Кілька депутатів запропонували створити комісію для перевірки фактів зловживання владою, нібито допущених прем'єр-міністром Павлом Лазаренком під час розподілу ґазового сектору.

Євген Марчук нарешті визначився і оголосив про свій вступ до парляментарної фракції „Соціяльно-ринковий вибір", яка фактично є під патронатом Ліберальної Партії України.